

Angelus de Dobelin, Doctor Parisiensis, and His Lectura.

Angelus Dobelin, born about the middle of the 14th century, died about 1420. He was a son of the monastery of Grimma in the neighbourhood of his own hometown but L. Schmidt (*Urkundenbuch der Stadt Grimma* [Leipzig 1895]) has no entry concerning Angelus. His talents were discovered by Magister Johannes Klenkok O. E. S. A., provincial of the Saxon province in 1368 (LThK V[1960] 1050-51). Angelus, in our MS 47, calls him 'Reverendus Pater meus singularis' (6^r); he declares to be his son and disciple 'minimus discipulus et filius suus quondam' (86^v). This 'quondam' need not indicate the end of an acquaintance but may very well describe its duration; if Angelus had been 'filius' of Klenkok at an early age, the grown-up man had to say indeed '*nunc* discipulus et *quondam* filius'. Angelus calls Klenkok his loadstar 'quem sequor' (120^r), he quotes him some 20 times, also with the more personal title of 'Reverendus Pater', a sign that Klenkok is still alive while the MS 47 is being written. Klenkok died at Avignon as Papal Penitentiarius in 1374; around that time the MS 47 was finished because only towards the end of the MS 47 Klenkok appears as 'Magister Johannes Klenkok PIAE MEMORIAE quem sequor' (120^r). Around that time, therefore, Angelus prepared for his Lectura-year. If not on the eve of his Baccalareatus, how could he ever write 'De hoc circa Quartum videbitur si in legendo ad tantum perveniatur' (84^v), or 'Tamen in Responsione <Baccalareatus mei futuri?> per illam rationem arctatus dicerem et negarem...' (86^v)?! That Angelus prepared himself at Paris, is obvious; only in Paris could the following lapsus pennae (Prague for Paris!) happen: 'Sicut propositio potest esse vera in Praga [*crossed out and replaced by: Parisius*] et tamen veritas est in Almania sicut ista: Imperator est in Almania' (5^v). In Paris Angelus met with Magister Luigi Marsili, O. E. S. A., Doctor Parisiensis; the same year, 1379, saw Luigi and Angelus in the Master's chair (80^r: 'Ad hoc respondebat Magister Marsilius', i.e. in a *Responsio* about the year 1379): another fellow was Magister Andreas Brunonis (90^r-91^r) of whom Angelus quotes enough text-passages to make him easily identifiable. Though the first and the last line of MS 47 call Angelus 'Sacrae Theologiae Professor minimus' one need not antedate the Magisterium of Angelus; under the pen of Angelus the Master's title could come in either as a hopeful anticipation or by a later addition.

About the intellectual background of Angelus we do not learn much from MS 47 but that he has humanistic attitudes. He alludes to Dante (10^r); for his marginalia he uses no obelus but rather different planetary symbols from astronomy (cf. 5^v). No wonder, for the humanistic Chancellor of Charles IV, Johannes of Neumarkt (Novoforensis) is the patron of Angelus. In the *Cancellaria Johannis Novoforensis* (ed. F. Tadra, in: *Arch.*

f. *Österr. Gesch.* 68 [1886] 82-83 no. 89 [320]) we have the Chancellor's letter to the Cardinal of Paris 'quatenus religiosum virum fratrem Angelum Doblin S. Theologiae Baccalareum Ord. ff. E. S. A. singularem amicum meum et socium apud cancellarium necnon coetum magistrorum Parisiensis studii ita dignetur disponere quod ipse qui anno praeterito praesentatus cognoscitur propter rerum penuriam hoc anno praesenti in doctorali cathedra collocetur, nam hoo eius requirit necessitas cum in expensis deficiat'.

Summarizing the established facts we get the following career for Angelus Doblin. At an early age he becomes 'filius' of Klenkok, studies under him in Prague for the Lectorship, goes to Paris 1373 as *Baccalareus dispositus*, is *Baccalareus actu legens* in 1374-75, *Doctor Parisiensis* in 1379. In the official list of the Order Angelus Dobelin is the 32nd *Doctor Parisiensis*, according to Archange Guin O. E. S. A. (*Elenchus Doctorum Augustiniensium Theologicae Facultatis Parisiorum*: MS Bouches du Rhône arch. depart. 5-H-29, also Arch. Nat. Paris s. 3640; cf MS Paris Nat. lat. 5657 a) On the date 1379 these documents are unanimous. From the General Archives of the Order, Dd 2 fol. 37^v Dd 3 fol. 60^v and 48^r we know that Magister Angelus Dobelin got the customary Master's privileges on May 27, 1385 and May 21, 1388; on March 9, 1387 he got permission 'ut possit acceptare lecturam theologiae facultatis in ecclesia montis S. Mariae civitatis Erfordiae, si contigerit ipsum vocari ad huiusmodi lecturam, volentes tamen et decernentes ut etiam eo casu sit *regens* in conventu Erfordiensis sicut prius'. — This is at least not the beginning of his term as Regent of the Augustinian studies at Erfurt. In the year 1392 we find him as Professor and Dean of the Erfurt University (LThK I [1957] 542). On June 25, 1394, Angelus witnesses a contract with other Augustinians of Erfurt (cf. A. Obermann, *Urkundenbuch der Erfurter Stifter u. Klöster* III [Magdeburg 1934] 110 n. 151). At the Council of Constance Angelus distinguishes himself as an orator; shortly afterwards around 1420 he must have died.

MS 47 in its actual form is an autograph of Dobelin's as his text-stratifications overflow from the text-column unto the margins, and viceversa. Though not particular beautiful, it is a highly interesting manuscript, in regard to the theological tenets of Dobelin. They are not so much his own as Klenkok's and Hiltalingen's. He mentions, it is true, many Doctors like Aegidius, James of Viterbo, Alfonsus, Gregory, Hugolinus. Bonsemblant, John of Basel, John of Brakeln, Facinus de Ast etc. from within the Order, and from without, Buckingham, Bradwardine, Chillington, Brinkil, Holcot, Halifax, Rodington, John of Ripa, Richard Barbe, Ockham, Aston etc. but they are all taken from John of Basilea O. E. S. A. Angelus has his merits, though. We come to know much more about Klenkok, Klenkok's works and doctrines, than we would know without Angelus; through him we get new approaches to Bonsemblant, we also see Facinus de Ast in new confrontations. Especially do we get new proofs of the jealousy of Oxford and Prague towards Paris. The condemnations of Paris made no impression in Oxford as Peter Ceffons so often repeats in his MS Troyes 62; they made so little impression in Prague that Angelus Dobelin only after his arrival at Paris found out that he had incorporated condemned doctrines while at Prague! Sheepishly Angelus admits as much himself (80^r). Another merit of Angelus must be mentioned; concerning the mysterious Magister

Niger Ulcredus de Dunelmino we gather more material from Angelus (esp. 99r) than from Klenkok or Gregory or Hiltalingen (cf. Augustiniana VI [1956] 201 ff and 235 ff.). In regard to the mooted question about «Nominalism» Angelus agrees with the late Philotheus Böhner; it seems that the exaggerations of Burlaeus provoked the reactions of the *Moderni* (cf. 31r).

FRATRIS ANGELI DE DOBELIN O. E. S. A. LECTURA SUPER 4 LL.
SENTENTIARUM MS Univ. Jena Elect. Fol. 47 f. 2^r-124^r

- 1r-1v : Fly-leaf covered with excerpts from Johannes Hiltalingen de Basilea, O. E. S. A.
- 1r : Lectura super Sententias. Nota quod hic ostenditur per doctores quid sit veritas vel verum [*All excerpts from Hiltalingen's Prologue to the Sentences*].
- 2r : Aduva me dulcissime Jesu, gloriosa Virgo Maria, et beate Pater Augustine, ut digne et meritorie hunc laborem perficiam. Amen. INCIPIT LECTURA SUPER SENTENTIAS FRATRIS ANGELI DE DOBELIN ORDINIS HEREMITARUM SANCTI AUGUSTINI SACRAE THEOLOGIAE PROFESSORIS.
- 2r q. 1 : UTRUM investigare veritates rerum divinarum traditas in libro Sententiarum sit ultra facultatem virium humanarum.
- 3r : [*Marginal note*] Dicit *Magister Johannes de Braculis* <O.E.S.A.> in tractatu De radicibus theologiae [clm 28607] quod non multum Necessarium videtur quaerere quid senserit Aristoteles dum veritas habeatur [*from Hiltalingen*].
- 3v : ... non est probabile ratione naturali quod in divinis sit personarum trinitas, contra opinionem *Magistri Ulcredi* <O. S. B.> et *Magistri Johannis de Braculis* ...
- 4r : ... Quarto probat *Magister Johannes de Braculis* quod in natura divina necessario sit ponere distinctionem personalem ...
- 4r : ... Sicut *quidam Doctor* uni Baccalario arguebat: Generare est agere generis activi, ergo est agere [*Hiltalingen against Johannes Cusin*].
- 4v : ... Et <hoc> in responsione Aulae deduxit *Magister Richardus Barbey* quod tota Biblia a principio usque ad finem esset articulus fidei ...
- 4v : ... Contra istas conclusiones est opinio *Magistrorum Ulcredi et Johannis de Braculis*; et rationes eorum ponuntur in *praecedenti folio* <f. 3^v>. REQUIRE IBI.
[*Here as later on, some blanks <VACAT> are left in the Commentary for filling in better quotations at a later time*]
- 5v : ... Sicut propositio potest esse vera [in Praga; cancelled] *Parisius* et tamen veritas est in Almania sicut ista 'Imperator est in Almania'. [*Here, and later on, the reference-signs to the many marginalia are astronomical symbols (for the planets)*]
- 6r : ... istud est sophisma, nec solutione dignum; et concordat *Thomas* De veritate q. 8 — sed solutionem non ponit — et dicit *Brad-*

- wardin* in Summa sua quod Magister <Sententiarum> dicit sophisma solutione indignum — et longe indignius solvit — ...
[*from Hiltalingen*]
- 6^r ... Istaе duae ultimae conclusiones sunt *Reverendi Patris mei singularis, Magistri Johannis Klenkok* in Postilla super Matthaеum
[ccl. 6^a: Veritas naturaliter ab omnibus viatoribus appetitur et diligitur. Probatur; nam quilibet viator naturaliter appetit et diligit a nullo decipi quia quilibet naturaliter iudicat quod ubique fraus, quae per falsitatem committitur, sit mala, tam in se ipso quam in alio ...
ccl. 7^a: Omnia dicta sacrae scripturae assertive posita « de virtute sermonis » sunt vera. Probatur; nam virtus sermonis non est aliud quam usus significandi sermonem proferentis et audientis, institutus per doctores et grammaticos ...]
- 7^v ... Nota opinionem *Rudintonis* <*Rodington*> quod omnia inanimata sint eiusdem speciei, sicut loquitur Augustinus quod aurum est terra rubea et lapis terra indurata ...
- 8^v q. 2 Secundo quaeritur circa *Prologum UTRUM* quilibet homo utens ratione veritatibus sacrae theologiae teneatur credere vel assentire absque motivo vel ratione
- 9^r Ad primum articulum Utrum [ad assensum theologiae veritatis sufficiat libertas ipsius viatoris] notandum quod est *opinio Holcot* ...
- 9^v ... [*Marginal note*] Contra; si homo tenetur credere articulos fidei, vel igitur tali firmitudine vel certitudine debet omnes; vel aliquos *maiori* certitudine, aliquos *minori* vel *aequali*. Si aequali, ergo ... si inaequaliter; contra ... *REQUIRE DE ISTA MATERIA 128 et 129 .e.* <*Eliphat*> [cf. A. Zumkeller, *Hugolin v. Orvieto u. seine theol. Erkenntnislehre* (Würzburg 1941) 326]
- 10^r ... [*Marginal note*] *REQUIRE CAP. « ECCLESIA » in MILLELOQUIO*
... Immo <si> totus mundus absque mirabilioribus signis sit inductus ab hominibus simplicibus et ignorantibus: quod est mirabilissimum omnium miraculorum ...
= *Dante*, *Paradiso XXIV*, 106-08:
Se il mondo si rivolse al Cristianesimo,
diss'io, senza miracoli, quest'uno
è tal che gli altri non sono il centesimo
cf. *Aug. 22* De civitate dei c. 5 [PL 41: 755 sq.]
... Non enim [Christus] fecit sicut Aristoteles: Ethica volens docere magnanimum virtuosum, ponit eum vitiosum secundum quod *Reverendus Doctor Johannes Klenkok* probat dicens ...
- 10^v ... Ad rationes *Holcot*
- 11^v ... [*Excerpts from Hiltalingen*]
- 13^r ... Dicit *Thomas Bradwardin* quod Magister [Sententiarum] dicit sophisma ... cf. *Dobelin f. 6^r*
... [*Excerpts from Klenkok 1 Sent. dist. 46*]

- ... [Excerpts from *Gregory Prol. q. 1 art. 4* (Reprint 1955) 6H, or *Alfonsus* (Reprint 1952) col. 35]
- 13^v q. 3 Circa Prologum tertio quaeritur UTRUM sacrae theologiae principia alicuius alterius scientiae principiis quomodolibet sint repugnancia vel contradicant
[cf. Stegmüller, *Repertorium Lombardi* (Würzburg 1947) 373 no. 759 *Rudolfus Coloniensis* <*Rudolfus de Castello, O.E.S.A.*?>; the MS *Wien Dominikaner* 157 seems to be lost]
[cf. also the Commentary of a Klenkok friend, *Fridericus de Ratisbona, O. Min.*, in the *Fribourg Cordeliers* 26 (old pagination 169^r, oldest pagination 11^r; no modern pagination) *Utrum scientia sacrae theologiae repugnet principiis naturalis philosophiae*]
- 14^v ... Sed contra hoc arguit *Magister Hugolinus* [*Zunkeller* p. 319]
- 16^v ... [Excerpts from *Hiltalingen's Prologue*]
... [Marginal notes identical to those on *Dobelin f. 23^r and 10^r*]
- 17^r ... [Excerpts from *Hiltalingen's Prologue*]
... Ex isto sequitur contra *Holcot*
- 17^v q. 4 Quarto circa Prologum quaeritur UTRUM omne verum complexum theologicum sit aliquid a creatura rationali productum
[cf. *Hiltalingen's Prologue Dubium 1-3*]
- 18^r ... *Opinio Magistri Gregorii q. 1 art. 3 et Magistri Hugolini q. 3 Prologi art. 1* [cf. *Hiltalingen*]
- 19^r ... Hanc opinionem improbat *Reverendus Magister Johannes Klenkok* [cf. *Hiltalingen*]
- 20^r ... Respondet *Virbich in Logica sua* [cf. *Hiltalingen*]
... Respondet *Magister Johannes Klenkok* [cf. *Hiltalingen*]
... Pono hic aliquas propositiones [*in marg.*: secundum *JOHANNEM de BASILEA!*]
- 21^v q. 5 Circa primam distinctionem quaeritur UTRUM frui per se beatifice sit operatio et delectatio solius voluntatis creatae
- 22^r ... *Gregorius* 1 dist. Primi q. 1 art. 1 dicit quod omne nolle est usus [from *Hiltalingen*]
- 22^v ... *Chimention*<*Chillington*> tenet et dicit quod infinite excedat [from *Hiltalingen*]
- 24^r ... *Opinio cuiusdam doctoris Ordinis nostri* dist. 1 q. 4 art. 4 quod nulla dilectio in creatura rationali est essentialiter cognitio... ad eandem partem sunt rationes *Gregorii* in Primo dist. 1 q. 2 art. 1. Alia est opinio *Magistri Hugolini, Boncemblantis* (!) et *Flacini de Ast*
[*The «quidam doctor» is Alfonsus* (cf. reprint 1952 col. 169)]
- 24^v ... *Rationes Gregorii*... q. 3 huius dist. 1 art. 3
- 25^r ... Etiam multis auctoritatibus quas ponit *Adam* in Primo dist. 1 q. 3 art. 2 et *Gregorius* dist. <1> q. 2 art. 1 quarum recitationem causa brevitatis obmitto
- 25^v q. 6 Secundo circa distinctionem primam moveo talem quaestionem UTRUM fruens obiecto divinali in aliquo citra ipsum summum poterit satiari
- 26^r ... Ad hanc quaestionem respondet *Armacamus* et dicit quod in-

- formative, et non obiective, satiari possit aliquis in rebus citra deum... Sed contra...
- 27v ... Hic dicit *Climenton* <Chillington> quod homo habet seipsum infinite diligere quod reputo falsum...
- 28r ... [De capacitate animae] ... *Doctor Profundus* lib. 2 cap. 3 *LIT. TERA I* dicit quod capacitas animae est essentialiter ipsa anima... Item dicit *Adam* ... quod videtur contra Decretalem in Clementinis quae est contra errorem *Begardorum* ... Nulla ergo capacitas animae terminatur per maximum quod potest sed per minimum quod non potest sicut dicit *Rosetus* ... *Climenton* <Chillington> autem q. 3 ponit quod capacitas animae ...
... ut *Facinus de Ast* videtur facere ...
... dicit *Rosetus*
... *Magister Hugolinus* lib. 1 dist. 1 q. 3 solvendo istam rationem ...
... *Require de hoc Bonseblant* (!) lib. 1 q. 2 art. 2
[*Most of this from Hiltalingen*]
- 28v ... Triplex est ordo dilectionis sicut habetur ex Postilla super Cantica *Magistri Hermanni de Scildicz* [from *Hiltalingen*]
- 29r ... Contra primum corollarium est longus processus *Holcot*
... Huic sententiae appropinquat sententia *Doctoris Profundi*
... Contra tertium corollarium est opinio *Brinkil*
... et probat ipse <*Brinkil*> in *Replicationibus suis* argumento 4
- 29v ... Rationes *Holcot* solvit *Magister Hugolinus* lib. 1 dist. 1 q. 2 art. 4
... Sed *Magister Johannes Klenkok* in Expositione Litterali super Sententias lib. 1 dist. 23. et Quaestionibus Secundi Sententiarum q. ultima et lib. 4 dist. 30. concedit quod non excuset talis ignorantia invincibilis ...
... Triplex opinio in ista materia, prima *Doctoris Profundi*, et *Holcot*; ... secunda est *Magistri Hugolini*... *Magister Johannes Klenkok* ... *Magister Hugolinus* lib. 1 dist. 1 q. 1 art. 4...
... ad rationem *Brinkil*
- 30r q. 7 Circa materiam secundae distinctionis quaeritur UTRUM cum unitate divinae essentiae stet vel stare possit trinitas personarum simplicissimae naturae
[cf. *Holcot Determinationes q. 2*]
... [Nota marg.] ostendit *Gregorius* lib. 1 dist. 22 q. 3 art. 3 respondendo ad rationes principale...
- 30v ... Sed in Expositione Litterali dist. 2 *Magister Johannes Klenkok* ...
... Aeternum potest stare substantive vel adiective secundum *Aegidium* lib. 1 dist. 9 q. 3
... Hic est opinio *Ockham* quae dicit quod ... ex puris naturalibus potest ita bene cognosci trinitas sicut essentia divina; contra quam opinionem arguit *Dominus Benedictus XII* art. 12...
... Et iste videtur fuisse sensus *ipsius Ockham*...
- 31r ... Notandum est quod *una opinio* ponit quod in creaturis deus potest facere talem «trinitatem» sicut in divinis
... Contra sextam conclusionem secundum *Burlaeum et Antiquos* arguitur; per quod volunt habere quod *UNIVERSALIS* sit

- extra animam et quod una natura communis in omnibus hominibus...
- 31^v q. 8 Circa tertiam distinctionem quaero talem quaestionem UTRUM deum esse summum bonum et necesse esse naturali ratione vel evidenti sit probabile. Arguitur quod sic rationibus Anselmi...
- 32^v ... Arguit *Doctor Profundus* sic; possibile est deum esse, ergo deus est... Secundo arguit *Aston* sic... et facit argumentum quod est *ACHILLES*: Si deus est, et aliqua propositio est praecise significans deum non esse: propositio praecise significans deum non esse, contradictionem includit... Ad primam rationem respondet *Aston*... *REQUIRE DE ISTA MATERIA IN PARVO QUATERNIO* et similiter... Utrum inter necesse esse et impossibile esse mediat possibile esse *REQUIRE IN ASTON*...
- 33^r ... *Nicolaus Aston* q. 1 praemittit
... Tertio arguit per argumentum quod vocat *ACHILLEM*...
... Et ex isto dicunt aliqui quod Aristoteles nunquam cognovit deum esse... Praedictam responsionem dat *Reverendus Magister Johannes Klenkok* in 1^a quaestione *Quolibeti sui*. De vestigio trinitatis *REQUIRE 29* bonc. <*Boncomblantis*>
- 33^v ... Tales philosophi non bene intellexerunt sicut dicit *Bradwardin*...
... *Magister Hugolinus* in Prologo q. 3 art. 2
- 34^r q. 9 ... Ideo circa istam distinctionem <3> quaero secundo UTRUM rationalis creatura ad increatae trinitatis imaginem sit creata
[*Nota marg.*] *Require 29 .e.* <*Eliphath*> De vestigio trinitatis (cf. *Dobelin* f. 33^r)
- 35^r ... Cita materiam de potentiis animae ponit *Johannes de Marchia* talem opinionem q. 2 suarum *Determinationum* ccl. 3 quod nulla potentia vitalis substantiae intellectualis in creaturis est activa formaliter vel passiva, sed neutra [from *Hiltalingen*]
- 36^r q. 10 Nunc circa quartam distinctionem quaero talem quaestionem UTRUM in divinis nullam esse generationem nec personalem dilectionem formalem in se claudat contradictionem
[cf. *Hiltalingen* 1. Sent. dist. (q. 6) ccl. 2]
- 36^v ... Quartum corollarium contra *JOHANNEM DE BASILEA*...
... Ista est responsio *Magistri Johannis de Basilea* qui de tali vel consimili responsione *Magistrum Johannem Klenkok* reprehendit et ergo sibi ipsi contradicit [cf. *Hiltalingen* 1 Sent. dist. 5 ccl. 1]
... *Magister Gregorius*... *Magister Johannes Klenkok*... Vide in 2^a distinctione in *Lectura Litterali Magistri Johannis Klenkok*...
- 37^r ... patet per *Aegidium* lib. 1. dist. 5 parte 1 q. 3 in solutione 3° rationis...
- 37^v ... Quintum corollarium sequitur contra *Magistrum Johannem de Braculis* in tractatu de symbolo
- 38^r ... Secundum corollarium infero contra *Magistrum Jo. de Basilea* Tertium contra eundem...
arguit praedictus *Magister*...
- 39^r q. 11 UTRUM divina notitia verbi productiva cuiuslibet veri, in ipso

praesentati fuerit aeternaliter infallibilis evidentia. Et arguitur pro falsitate quaestionis.

In ista quaestione sunt tria videnda; primum est qualiter notitia divina sit Verbi productiva et utrum quolibet actu divini nosse producat Verbum divinum *sicut tangit primum* argumentum. Secundo qualiter in Verbo praesententur omnia vera, an inceptibiliter aut aeternaliter *quod tangitur* in secundo argumento praefatae quaestionis. Tertio videbitur de quaesito Utrum omnia vera sub unica vel pluribus rationibus fuerint deo praesentata, et an aliquod verum in deo sit contingenter verum in ipso *quod tangitur in tertio argumento* ad partem negativam.

Quantum ad primum sic procedam; nam primo describam quid est Verbum, secundo ponam conclusiones <decem!>...

[Probably taken from *Bonsimilant*]

- 41^r q. 12 UTRUM simplex divinum esse possit sibi Filium generare
41^v ... sic respondet *Alfonsius* (!)
... [nota marginalis]: Exemplum *Magistri Johannis Klenkok*
42^r ... secundum *Magistrum Johannem Klenkok* in Expositione Litterali lib. 1 dist. 8 de deo proprie negantur differentiae temporis
... [nota marginalis] Ad primum dicit *Gregorius* ...
... Ad secundum respondet *Doctor Profundus* lib. 1 cap. 24 ...
42^v ... Ad dictum *Boethii* et *Augustini* respondet *Doctor Profundus* lib. 3 cap. 15 quod instans aeternitatis est factio aeternitatis ... in <d>eo non est certae quantitatis mensura et hoc secundum [43^r] *determinationem nuper Parisius factam* dicitur de deo non solum negative sed etiam positive ...
43^r ... Contra conclusionem arguit *Magister Hugolinus* ...
44^v ... Secundum corollarium contra *Johannem de Basilea* lib. 1 dist. 7 est quod posse producere Verbum in divinis non est perfectionis immensae ...
... ratio *Magistri Hugolini* lib. 1 circa dist. 4
... Secundo arguit *Magister bonc. <Boncenblant>*
45^r q. 13 Habito quod essentia non generat nec generatur, et quod Pater generat et quod Filius generatur quaeritur UTRUM potentia generandi sit in Filio sicut in Patre
45^r ... De hac materia *doctores nostri* pulchre et diffuse scripserunt
47^r q. 14 Circa decimam distinctionem et duas sequentes quaeritur UTRUM Pater et Verbum per unicum modum naturaliter et aequae primo producant Spiritum Sanctum
47^v ... Mirum est quomodo doctores graecorum sicut fuit *Damascenus*, *Basilius*, *Gregorius Nazianzenus Theologus*, et *Cyrillus* hoc non viderunt [cf. *Hiltalingen* 1 Sent. dist. 9-11 q. 12]
47^v ... Nota quod *S. Thomas* concedit parte 1 q. 36 art. 4 quod Pater et Filius sunt unum principium spirans Spiritum Sanctum et quod sunt duo spirantes et non duo spiratores; quod *Gregorius* improbat lib. 1 dist. 12 q. 1. Conclusio prima secundum *Hugolinum* [cf. *Hiltalingen*]
48^r ... *Gregorius* ... *Alfonsus* ... *Magister Johannes Klenkok* ... *Contra*

- Gregorium... ratio Doctoris Subtilis... ratio S. Thomae... ratio Scoti... Aegidii ratio ... Gregorii ratio* [from *Hiltalingen*]
- 49^r q. 15 Circa distinctionem 14 in qua Magister tractat de ipsius Spiritus Sancti temporali missione quaero UTRUM Spiritus Sancti personalis et temporalis missio sine suis donis sit creaturarum quibus mittitur, vera sanctificatio.
[*Excerpts from Hiltalingen; Dobelin mentions Gregory several times*]
- 51^r ... Contra istam conclusionem potest argui ex dictis *Magistri Rudolphi de Castello* in illa Determinatione SI(!) bona naturalia bonis gratuitis rationabiliter possint comparari, art. 1° in descriptione 2^a termini ... [= *Hiltalingen* 1 Sent. dist. 17 q. 18]
- 51^r q. 16 UTRUM personae divinae aequales in potentia et perfectione seipsis distinguantur infinite [= *Hiltalingen* 1 Sent. dist. 25 q. 21]
- 52^r q. 17 Circa distinctionem 31 usque ad 35 in qua dicit Magister quod Pater et Filius et Spiritus Sanctus recte dicuntur unum et unus deus quaero UTRUM unitas alicuius personae divinae maiorem denotet simplicitatem quam unitas et simplicitas trinitatis et divinae essentiae [= *Hugolinus* 1 Sent. dist. 32 Paris Latin MS 14559 f. 89^v]
- 53^v q. 18 Circa 35 distinctionem huius in qua Magister tractat de divina praescientia quaero UTRUM aeterna et immutabilis dei praescientia possit stare cum rerum futurarum contingentia
- 54^r ... *Magister Johannes Klenkok* in quaestione super *Canonicam Johannis*: Notandum est circa istam materiam, S. Thomas II-II q. 8 art. 3 recitat tres opiniones 1^a est quod res humanae non reguntur divina providentia et illa fuit Tullii ut recitat *Augustinus* ... [long excerpt from *Klenkok's Postilla*; end f. 54^v: Haec *Magister Johannes Klenkok* in quaestione super *Canonicam Johannis*]
- 55^r ... dicit *Magister Gregorius* dist. 38 Primi q. 1 art. 2 in ccl. 4
... Contra hoc arguit *JOHANNES SCOTUS* (not: Duns) [cf. *Alfonsus* (reprint 1952) col. 618]
- 55^v ... *Bradwardin* lib. 2 Summae suae dictae Dei contra Pelagianos.
... REQUIRE IN SECUNDO *Magistri Joh. Klenkok* quaest. paenultima ...
- 55^v q. 19 Circa distinctionem 39 qua quaeritur an scientia dei possit augeri vel minui quaero UTRUM deus possit scire plura quam sciat et an numerus electorum augeri valeat
[= *Hugolinus* 1 Sent. dist. 39 An scientia dei possit augeri vel minui: Utrum deus possit plura scire quam sciat MS Paris Nat. lat. 14559 f. 101^r and Hug. 1 Sent. dist. 41 An electorum numerus possit augeri MS 14559 f. 101^v (cf. *Zunkeller*, Würzburg 1941, p. 131)]
- 56^r q. 20 Circa distinctionem 41 quaero UTRUM voluntas divina praedestinationis et reprobationis sit praecisa causa
- 56^r ... In ista materia est opinio *Climentonis* <Chillington> quae ponit quod usus liberi arbitrii malus vel bonus est concausa
[= *Hugolinus* 1 Sent. dist. 41 q. 1 and q. 2]
- 57^r q. 21 Circa distinctionem 43 usque ad distinctionem 47 in qua Ma-

- gister tractat de omnipotentia dei quaero UTRUM omne possibile divina potentia possit ponere in esse
[= *Hugolinus* 1 Sent. dist. 42]
- 58^v q. 22 Circa 47 et 48 distinctionem quaero talem quaestionem UTRUM actu hominis viatoris sine sui conformitate ad quodlibet divinum velle infrustrabile possit esse iustus et rectus
[= *Hiltalingen* 1 Sent. dist. 47 et 48 q. 36]
- 59^r ... *Thomas de Argentina* ... Respondet *Gregorius* [from *Hiltalingen*]
- 59^v ... Secundum corollarium contra *Magistrum Hugolinum* lib. 1 dist. 48 et est contra secundam conclusionem ultimi articuli [from *Hiltalingen*]
- 60^r ... Contra istam conclusionem arguit *Alphoncius*(!) [from *Hiltalingen*]
- 60^v q. 23 Circa materiam de caritate(!) quaeritur UTRUM aliquis per meritorium actum possit mereri primam gratiam
- 61^v q. 24 Utrum deus ex promissione sua teneatur homini finaliter bene operanti dare vitam aeternam
Sed hic est dubium an quis magis de congruo meretur paenam quam gloriam
- 62^r Sed forte quaeritur numquid Christus nobis meruit de condigno
- 62^v DE GRATIA REQUIRE IN SECUNDO SENTENTIARUM a dist. 25 usque 33 vel ultra.
- 63^r q. 25 Circa materiam distinctionis 41(!) Primi Sententiarum instatur et probatur pro nunc praedestinationem et reprobationem non esse, vel saltem ipsas esse secundum merita personarum. Arguitur sic ... [from *Klenkok*?]
- 63^v q. 26 UTRUM summum necesse esse requiratur ad agendum vel cogendum proprie quemlibet actum voluntatis creatae
- 63^v ... DE ISTA MATERIA REQUIRE GREGORIUM in Primo dist. 28

SECUNDUS LIBER SENTENTIARUM

- 65^r q. 27 UTRUM opera divinae sapientiae qua dispositum est universum sint cognoscibilia per humanum ingenium...
In ista quaestione erunt 4 vel 5 articuli; primus de quaesito, secundus de *materia primi argumenti*, tertius de *materia secundi argumenti* et sic de aliis [cf. *Dobelin* q. 11; *Bonsimilant*?]
- 65^v ... deus intensius diligit praedestinatum quam praescitum... quia *oppositum est condemnatum Parisius in Vesperis cuiusdam Magistri tanquam male sonans et communi doctrinae contrarium* [cf. *Revocatio Ludovici <de Padua O. Min.>* AD 1362:
« Item in 4 et 5 corollariis 2° suppositionis dixi quod perfecta
« voluntas non intensius diligit praedestinatum quam praescitum... non debui ista dicere quia in auribus audientium
« male sonant et falsa sunt cum secundum Augustinum... et
« ita communiter intelligunt homines » [Ed. Lombardi (Basel

- 1513) f. P₂v among ERRORES PARIENSIS CONDEM-
NATI]
- 65v ... Ex hoc sequitur quod impossibile est «animam Christi esse essentialiter perfectiorem anima Judae» [*Articulus Parisiensis* cf. *Klenkok*] sicut una species dicitur essentialiter perfectior alia. Patet quia nec Christus secundum quod homo est essentialiter perfectior alio homine quia alias non esset eiusdem speciei cum aliis hominibus. Ad *Articulum Parisiensem* dico quod per «naturalia» intelligit actus naturales cuiusmodi sunt intelligere et vult quod tales actus <Christus> habet perfectiores propter unionem suppositalem ad Verbum, quam quicumque alius creatus <homo>. Intelligitur etiam quod creatura per peccatum in naturalibus est vulnerata etc.
- 65v ... [*Brinkil's* formula] «taliter-qualiter»
ff. 66-67 *alia manus*
- 66v [*Nota marginalis*] (manu Dobelini) ... dicit *Dominus Wilhelmus libro De universo*
- 68r ... nulla est causa quare propositio vera sit vera et quare ex falsis sequitur verum... in philosophia naturali nulla est causa vel ratio *adaequata*... In medicina nulla est reperibilis causa *adaequata*... In geometria non est reperibilis causa *adaequata*... In arithmetica... In perspectiva... Similiter in theologia nulla est causa *adaequata* quare Spiritus Sanctus... nullum producat suppositum in divinis
- 68r ... [*Nota marginalis*] Ex praedictis patet quod quinta regula quam *Magister Hugolinus* ponit lib. 1 dist. 40 est falsa ubi volens assignare *causam* quare deus posset velle antichristum non fore...
- 68v ... *Contra Gregorium*...
- 68v ... Ista conclusio est de mente *Augustini* 13 De civitate dei c. 15 *ANIMA NON EST DESERTA UT DESERAT SED UT DESERATUR DESERUIT*. Ista auctoritas allegatur a beato *Bernardo* ... in *Meditationibus* ubi dicit *QUOD DEUS NEMINEM DESERIT NISI PRIUS DESERATUR*.
- 69r ... Immo dicit *Doctor Profundus* quod deus esset tamquam dormiens crapulatus a vino...
- 69r q. 28 UTRUM notitia dei ad extra eius volitionem respectu futurorum possibilium naturaliter praecedat...
Ad quaestionem potest dici quod innuit unum falsum; innuit enim quod scientia dei ad extra sit complexa...
- 69r q. 29 Sed circa istam materiam *Doctor Profundus* lib. 1 De causa dei cap. 21 quaerit UTRUM in deo ratio moveat voluntatem
- 69v *Secundus articulus*. UTRUM omnia positiva absoluta futura effective sint a primo principio vel divina voluntate
- 70v *Tertius articulus*. UTRUM omnia absoluta praesentia et praeterita sint aequaliter in libera potestate divina
- 70v ... Alia opinio ponit... quod non aequo contingenter deus vult praesentia sicut futura et haec est opinio *Bokingam* [*MS Bokingam*] et *Facini* et est conclusio 15 *Bokingam*... aliam con-

- clusionem ponit et est 16 in ordine... et probatur ista opinio
Facini
- 71^r ... Ad illud respondet *Bolyngam et Facimus*
- 71^v *Alius articulus est UTRUM* omnia praeterita ut praeterita sunt
sint effecta ut a prima causa
- 72^r ... In ista materia dicit *Magister Facimus* quod deus necessita-
vit seipsum respectu praeteriti ...
- ... Sed tenentes oppositum sicut videtur fecisse *Magister Gre-*
gorius
- 72^v ... Imaginatur *Magister Hugolinus*

SECUNDUS LIBER SENTENTIARUM (!)

- 73^r q. 30 UTRUM causa prima tam mirabiliter creaverit mundum quam
mirabiliter potuit producere universum
In oppositum ...: qualitercumque potuit ... taliter produxit [*Brin-*
kil?]
- ... UTRUM in ordine essentiali causarum efficientium sit proces-
sus in infinitum
- 73^v ... Imaginatur *Magister Hugolinus*
- 74^r ... *REQUIRE DE HOC IN LII* g<*Gregorii?*>
- 74^v ... *DE ISTA MATERIA REQUIRE XLVI* g<*Gregorii*>
- 75^r ... Item per *Johannem de Ripa* arguitur ex duabus propositionibus
quarum prima est: Signata aliqua latitudine intensiva, talis
est tam intensa praecise sicut esset terminus supremus qui
inclusive terminaret latitudinem istam. Secunda est: Quilibet
gradus citra immensum est effective derivabilis a gradu im-
menso
- 75^v ... Ad rationem *Johannis de Ripa* potest negari, prima propositio ...
- 75^v *Secundus articulus* ... An prima causa tam mirabiliter creavit uni-
versum quam mirabiliter potuit producere ipsum
[*Again Brinkil-formula*: taliter-qualiter]
- 76^r ... Circa istam materiam movet *Brinkil* talem quaestionem
«UTRUM praecise eodem modo quo deus principiat ad intra,
principiet ad extra» et arguit quod sic ... In oppositum potest
argui ... Notandum est his quod huiusmodi adverbia «taliter-
qualiter» sumuntur quandoque realiter tantum et non mo-
daliter ...
- 76^v ... Istud ponitur per *Brinkil* in quaestione superius allegata ...
Secundus(!) articulus est UTRUM deus aeternaliter creavit mun-
dum sive universum. In ista materia ponit *Magister Johannes*
de Ripa [*long excerpt from Ripa*]
- 77^r ... Contra istam opinionem pono aliquas conclusiones
- 77^r ... In ista materia [circa costam Evae] contradicunt *Magister Klen-*
kok et Magister Gregorius secundum quod inferius videbitur ...
- 77^r ... Ad rationem *Johannis de Ripa*.
- 77^v ... Contra quintam conclusionem est opinio *Magistri Gregorii* qui

- ponit quod de parvo non potest inferi maius sine alterius additione ...
- ... Sexta conclusio ... istam conclusionem ponit *Magister Johannes Klenkok* in *Quaestionibus super Secundo*
- 78^r ... Item Aegidius in Primo q. 7 dicit ...
- 78^r q. 31 UTRUM angelus in primo instanti sui esse in quo gratiam recepit, potuit a gratia <ita> cadere quam potuit stare
- 79^r ... Tamen si quis voluerit probabiliter potest oppositum sustinere ...
- 79^r ... Sed contra per rationem *S. Thomae*: Angelus in primo instanti non potuit deliberare ergo nec velle ...
- 79^r ... Sed hic est difficultas: quid moveat ad volendum malum?
- 79^v q. 32 Circa distinctionem 17 in qua *Magister* tractat de anima intellectiva quaero talem quaestionem UTRUM pure naturaliter vel philosophice sit probabile magis efficaciter animam intellectivam esse formam substantialem in homine quam eius oppositum ...
- [Taken inadvertently from *Monachus Niger Ulcredus Dunelmensis* O. S. B. — perhaps indirectly over *Luigi Marsili* O. E. S. A. — Only at a later time *Dobelin* realized that this position fell under the condemnations of 1347]
- 79^v ... Quantum ad primum ponit tunc una opinio <Ulcredi> quod non sit pure philosophicum ponere in entibus aliquid primum ...
- Ex ista infert quod non est pure philosophicum ponere substantiam esse in rerum natura ... Secundo infert quod non est pure philosophicum substantiam distingui ab accidentibus ...
- 80^r ... Et ponit ista opinio talem conclusionem quod *philosophia communis fundatur super propositiones creditas* ... Aliam conclusionem ponit quod non est pure philosophicum ponere causas esse in mundo, etiam positis substantiis et accidentibus ...
- ... RESPONDEO <DOBELIN> quod haec consequentia non valet: Expertum est quod in tali transmutatione aliquid manet fixum; ergo expertum est — vel naturalis deductio est — quod illud sit substantia ... Et ex hoc posset forte deduci quod *Aristoteles magis opinative quam scientificè vel philosophice* locutus est in sua philosophia ... Ad istud respondebat *Magister Marsilius* [*Luigi Marsili* O. E. S. A.; *Magister* 1379] quod in consimilibus processibus *Aristoteles* «naturaliter» locutus est quia hoc inest intellectui «naturaliter» quod quando videt aliquid fieri in pluribus — et non videt instantiam — quod consentiat in universalem: quod *omnis* ignis sit naturaliter calefactivus etc. [AT LATER DATE THE REST OF THE EMPTY LINE WAS USED FOR THIS REMARK: Praedictam opinionem non credo esse veram WHICH REMARK OVERFLOWS UNTO THE MARGIN!]
- (Also at later date a reference-sign here refers to a *NOTA MARGINALIS*.)
- Praedicta opinio est revocata per quendam Magistrum <*Nicolaum de Ultricuria*> Parisius 1° <11> quod excepta certitudine fidei non est alia certitudo nisi certitudo primi principii vel quae in primum principium potest resolvi: quod revocavit tamquam falsum. Item dixit <10> quod de sub-

stantia *NATURALI* alia ab anima nostra non haberemus certitudinem evidētia: *quod etiam revocavit tamquam falsum*. Item revocavit <13> quod haec consequentia non est evidens evidētia praedicta «A ignis est stuppae approximatus et nullum est impedimentum, ergo stупpa comburitur»: *et hoc tamquam falsum et haereticum revocavit*. Item revocavit tamquam falsum quod nescimus evidēter <?> quod alia res a deo possit esse causa alicuius effectus. *Item revocavit tamquam falsum* <14>: NESCIMUS evidēter quod aliqua causa esset efficiēter quae non sit deus. *Item NESCIMUS evidēter quod aliqua causa naturalis sit vel esse possit — revocavit tamquam falsum*. *Item* <15> NESCIMUS evidēter quod aliquis effectus sit vel esse possit naturaliter productus — *hoc revocavit tamquam falsum*. *Item* <17> NESCIMUS quod in aliqua productione CAUSAE concurrat subiectum — *revocavit tamquam falsum*. *Item* <18> quod nulla potest esse simpliciter demonstratio qua ex existentia CAUSARUM demonstretur effectus — *revocavit tamquam falsum et haereticum*. *Item* <19> quod non sit nobis evidēter notum quod possit esse aliqua demonstratio a priori — *revocavit ut falsum, haereticum et erroneum*. *Item* <20> quod non potest evidēter ostendi nobilitas alicuius rei super aliam rem — *revocavit ut falsum*. *Item* <22> quod quacumque re demonstrata, nullus scit evidēter quin excedat in nobilitate omnes alias — *revocavit ut falsum haereticum et blasphemum*. *Item* <22> quod quacumque re demonstrata, nullus scit evidēter quin ipsa sit deus si per deum intelligamus nobilissimum ens — *revocavit ut falsum haereticum et blasphemum*. *Item* <24> quod nullus scit evidēter quacumque re demonstrata, quin sibi debeat impendere SUMMUM honorem — *revocavit tamquam falsum et erroneum*.

Dobelin adds sheepishly: Ex istis patet quod praedicta opinio est falsa.

[Cf. J. LAPPE, *Nicolaus v. Autrecourt* (Münster 1908, BB) 32* and 33*]

Cf. ANON. MS Fribourg Cordeliers 26 f. 100^r sq = Ulcredus.

Cf. LAPPE p 41* «Et multa alia opera sua <Nicolai> dicuntur habere quidam Monachus M... <Niger!> Ordinis sancti Benedicti qui vocatur WICIERUS <ULCLERUS!!>, et ille suus Od... <Odo> Can. = Odo Cancellarius»]

80^r [q. 32] SECUNDUS ARTICULUS. An naturaliter sit magis probabile animam intellectivam esse formam substantialem in homine quam eius oppositum ex ratione. Conclusio prima. Naturaliter loquendo <sub>ducta fide, non est una anima in omnibus hominibus ponenda...

80^r ... Dicit *Magister Klenkok* quod inter omnes opiniones non vidit opinionem minus probabilem...

80^v ... reprehenduntur in hoc Jacobus et alverni heretici(!)

... Sed contra secundam conclusionem arguit sic *Ockham*

- ... Contra tertiam conclusionem est *Gregorius de Arimino* super Secundo dist. 6 q. 2 et eiusdem opinionis est *Dominus Aegidius* et *S. Thomas* (solum una forma et una materia in homine) [taken from *Hiltalinger 2 Sent.* dist. 16-17 ccl. 1]
- 81v ... [Excerpt from *Monachus Ulcredus* MS Fribourg Cord. 26 f. 100r]
- 82r ... Et dicit *Magister Johannes Klenkok* quod in hac parte omnes philosophi quos perlegit videlicet Avicenna, Algazel, Plato, Albu- mazar, Alexander, Themistius, et omnes quos vidit in hac ma- teria contradicunt Commentatori. Nec mirum quia videtur con- tradicere sibi ipsi ponens in 4° Met. quod opiniones contrariae non possunt esse in eadem anima: et ponit unam animam opi- nantium contraria.
- ... Unde *S. Thomas* ...
- ... Ista rationes tangit *Doctor Profundus Bradwardin* in Summa sua De causa dei contra Pelagium cap. 1 coroll. 36 et accipit a *Doctore Subtili Scoto* Super Secundo Sententiarum in quaes- tione ista «Utrum plures angeli possint esse in eadem specie»
- 82r q. 33 Circa distinctionem 25 huius Secundi Libri in qua Magister determinat de libero arbitrio... formo titulum pro quaestione UTRUM cum praedestinatione divinae voluntatis stet in crea- tura rationali conditio perfectae libertatis... ideo formo ti- tulum alio modo pro quaestione UTRUM cum difficultate actus voluntatis stet in creatura aliqua conditio perfectae libertatis ...
- In ista quaestione 1° videndum est UTRUM causa creata possit cogere vel necessitare voluntatem ad aliquid
- 82v-83r: opinio 1^a, 2^a, 3^a, 4^a, 5^a
- 83r ... Cum ergo quaeritur UTRUM causa secunda vel creatura ali- qua possit liberum arbitrium nostrum superare vel saltem dif- ficultare, dico quod istius duplex potest esse sensus ...
- ... [Nota marginalis] PROBATIONES VIDE IN BONÇ <Bon- semblant> 68 DE ISTA MATERIA [cf. *Hiltalinger 2 Sent.* dist. 26]
- 83v ... [Examples of «reflexes» beyond control of will-power]
- ... Ad ista argumenta dicit *Bradwardin* ...
- 84r ... Ad illud *quidam Modernus* respondet quod delectatio cuius- cumque virtutis seu potentiae perceptivae causatur ex certa convenientia seu proportionem naturali obiecti delectabilis cum potentia delectante... Sed contra istam opinionem...
- 84v ... Sed in malitia numquid datur talis maximus gradus. De hoc circa Quartum videbitur SI IN LEGENDO AD TANTUM PERVENIATUR. Aliter respondeo <Dobelin> sicut unus *Doctor* <Bonsimilant? [cf. *Hiltalinger* loco cit.] respondet quod potentia perceptiva creata sicut est finitae et determina- tae entitatis sic est finitae et et determinatae capacitatis... ca- pacitas animae...
- 85r ... Item *Caesarius* in quodam sermone: Haec infelix consuetudo efficit ut quanto amplius quis peccavit tanto minus ipsa pec- cata intelligit et tanto eam plus peccare delectat [cf. *Ulcredus and other «casuists» who infer*: Ergo tanto minus peccat]

- 85^r ... Notandum etiam quod liberum arbitrium est liberum *ab* aliquo et est liberum *ad* aliquid. Tstud patet per *Richardum de Mediavilla* lib. 2 dist. 25 parte 3 q. 2
- 85^v ... Sed contra secundam partem conclusionis arguitur rationibus *Magistri Jacobi de Viterbio 5 et 6 Quolibeto* [?? (*freedom in regard to «ultimus finis»*)]
- 85^v ... *Quidem tamen Doctor* solvit istas rationes per quandam distinctionem quia quidam sunt actus ad quos voluntas non sic est in potentia naturali et huiusmodi sunt delectatio beatifica et cognitio et ad istos dicit potentias creatas de facto esse necessitates, *Thomas vero brathw <Bradwardin>* in *Summa* lib. 3 cap. 2, 3, ...
- 86^r ... Sed contra praedictam conclusionem ponit *branh <Bradwardin>* in *Summa* sua *De causa dei contra Pelagium* [*long excerpt*]
- 86^r ... Contra istam opinionem *<Bradwardini>* pono aliquas conclusiones.
- 86^v ... *<Bradwardini>*: Non potest assignari fortior ratio quae ostendat hominem habere liberum arbitrium quam bruta (!)... Ad rationes ergo suas respondetur *<a Dobelino>* ...
- 86^v ... «illa praeventio *<divina>* esset in potestate mea» Hic dicit *Magister Johannes Klenkok* quod haec est antiqua querela quam quidam solvere possunt; sed solutionem — ut dicit — nondum vidit! Et si ipse non potuit solvere fateor quod *NEC EGO MINIMUS DISCIPULUS ET FILIUS SUUS QUONDAM*. Tamen in *Responsione <Baccalareatus mei>* per illam rationem arctatus *dicerem et negarem* ...
- 87^r ... Contra eam *<opinionem de «duobus trahentibus navem»>* arguit *Magister Johannes Klenkok* ...
- 87^r ... Et ex hoc infero contra *Magistrum Johannem de Basilea* quod voluntas humana et creata non fuit magis libera libertate essentiali ante peccatum quam post [cf. *Hiltalingen 2 Sent. dist. 24*]
- 87^v ... Hic dicit *Johannes de Basilea* quod potest dici quod voluntas creata semper aequae libera est loquendo de aequalitate speciei in genere, non autem de aequalitate individui in specie [*Hiltalingen Decem Responsiones q. 9*]
- 87^v ... Liberum arbitrium per *Doctorem Profundum* lib. 2 *Summae* [q. 33] suae sic definitur ... *<igitur>* quaeritur UTRUM voluntas creata ex quo est naturaliter libera, posset scienter per se velle purum malum ... *Quibusdam videtur* quod sic ...
- 88^r ... Consequenter quaeritur AN voluntas possit scienter velle malum et *neutrum* aliquid scil. quod non apparet sibi bonum nec malum ... Sed numquid voluntas potest non velle purum bonum? [q. 33]
- 88^r ... Et convinci potest per experientiam de *Hippocrate* prout recitat Aristoteles in *Secretis Secretorum* parte 4 ubi sic scribit quod discipuli Hippocratis sapientes depinxerunt formam eius in pergamento et portaverunt eam Philimoni dicentes «Considera hanc figuram et indica nobis qualitatis complexionis eius». Qui respiciens ... [*long story*]

- 89^r ... Quare et *iura civilia et canonica* [from *Klenkok?*] sanciant multis locis quod quae vi vel causa metus fiunt, nulla debeant firmitate consistere ...
- 89^r ... Sed contra si hoc esset verum hoc maxime videretur de beatitudine creata et sic rediret *error Begardorum* Extra De haereticis « Ad nostrum » damnata quae dixit, quod homo in vita praesenti potest ... quod redderetur impeccabilis penitus et amplius in gratia proficere non valebit ... posset aliquis Christo perfectior inveniri ...
- 89^r ... Volunt enim *Begardi* ... Quare dixerunt quod ieiunare non oporteret hominem vel orare *postquam* illum gradum perfectionis esset assecutus ...
- 89^v ... [Nota marginalis] Nam secundum *Thomam in Centilogio* verbo 8: « Anima sapiens adiuvat opus stellarum » et verbo 5 dicit: « Astrologus optimus multum malum prohibere poterit quod secundum stellas venturum est ».

TERTIUS LIBER SENTENTIARUM

- 90^r q. 34 CIRCA TERTII LIBRI SENTENTIARUM PRINCIPIUM et divinae incarnationis mysterium tale pro nunc quaero dubium UTRUM natura humana a Verbo incarnato assumpta <sit ita> quod sit solo divino Verbo unita.
- 90^r ... Respondeo ad quaestionem nihil asserendo sed recitando positionem et conclusiones *unius Doctoris* <Magistri Andreae Brunonis> praemitto primo *duas suppositiones* quarum prima est quod personam divinam incarnari est ipsam vere naturae humanae uniri *inhabitative* secundum plenitudinem *communicative*. Hoc patet per Magistrum <Lombardum> lib. 3 dist. 5 cap. 2 ... Et ex ista sequitur quod incarnari non est « esse » hominem vel « fieri » convertibiliter. 2^a suppositio est quod quidquid verificatur de essentia divina, *hoc verificatur de qualibet divina persona*, nisi talis verificatio de personis tolleret distinctionem personarum sicut haec « Essentia divina est ingenita » et ista « Essentia divina est Pater et Filius et Spiritus Sanctus ». Et eodem modo de negatione: Et quidquid affirmatur vel negatur de aliqua personarum, illud verificatur vel negatur de essentia divina, nisi ex tali affirmatione vel negatione tolleretur unitas divinae essentiae. Hanc tamquam fundamentum fidei ponit S. Hieronymus in expositione fidei catholicae ad Augustinum et Alipium episcopos in epistula quae incipit « Credimus » PL 45: 1716-18 Libellus fidei *PELAGII*; Ps. Aug. serm. 236; Ps. Hieron .ep. 16] His praemissis ponit ille *Doctor* [in margine: by later hand *MAGISTER ANDREAS BRUNONIS*] talem conclusionem primam quod *ipsa trinitas summa in utero Virginis gloriosae est incarnata*. Et probat eam sic. Tota essentia divina in utero Virginis est unita naturae humanae ... Aug. 1 De trin. cap. 7 *de magnis* ... secundum Hilarum 12

- De trinitate et Augustinum De fide ad Petrum... per Damascenum lib. 3 ... Idem patet in explanatione fidei catholicae... Et ex hoc infert contra *Hugonem* lib. 2 De sacramentis parte 1 cap. 3 quod haec consequentia est bona Pater assumpsit Filio humanam naturam, ergo et sibi nec est simile — *dicit* — « Manue accepit uxorem filio suo <Jd. 14> ergo et sibi » quia bene sequeretur si Manue haberet eandem naturam cum filio suo. 2° infert quod non solus Filius est incarnatus sed et Pater et Spiritus Sanctus. 2^a *conclusio* quam *ponit* <Andreas> est haec quod possibile est totam naturam vel essentiam divinam et quamlibet personarum divinarum tam intense et intime esse unitam naturae humanae quam intense Verbum nunc est unitum eidem; et tamen nullum divinorum suppositorum esse hominem, *Probat* <Andreas> illam ex 1^a sic... Corollarium *primum* est quod possibile est totam trinitatem uniri alicui humanae [90^v] naturae quod tamen nulla persona illi in unitate sui suppositi sit unita. *Secundum* quod illa consequentia non valet Pater est incarnatus ergo et homo factus ». *Tertium* est quod ad hoc quod deus sit homo non sufficit ipsum incarnari, vel quod corpus assumat vel animam; sed requiritur quod corpus *informative* coniunctim cum anima recipiat...
- 90^v ... Quamvis ista imaginatio sit pulchra et subtilis nescio tamen si sit vera; immo nec videtur mihi vera nec videtur mihi bene fundata, saltem in aliquibus. ET ISTAM OPINIONEM — ut dicit *Magister Johannes Klenkok* Super Tertio Sententiarum in Lectura textuali quod ecclesia non admittit istam quod Pater est incarnatus ...
- [90^v-91^r: *Brinkil's formulas are used against Andreas*]
- 91^r ... Esto quod ego et Johannes <Klenkok?> operaremur aliquem effectum in Johanne, non sequitur quod simul operaremur illum effectum in me quia solus Johannes terminaret operationem nostram ...
- [91^r-91^v]: *Dobelin lists his own propositiones and corollaria against Magister Facinus; against Aston* (nulli creaturae spirituali est essenziale quod sit suppositum quia secundum *eum* natura composita non est essentialiter suppositum quia unius partis ad aliam non est essentialis unio...); *against Johannes de Ripa*.
- 92^r q. 35 Circa principium Tertii Libri Sententiarum talem formo quaestionis titulum [cf. *Dobelin* q. 34] UTRUM per meritum oboedientiae Verbi incarnati singuli fideles sint iustificati [cf. *Facinus* 3 Sent. q. 12]
- 92^v ... Ex ista conclusione infero contra opinionem *Magistri Hugolini* quod non omne operari elective in Christo secundum naturam assumptam fuit infinite iustitia actualis [cf. *Hiltalingen* 3 Sent. q. 8 ccl. 3 contra *Magistrum Hugolinum* 3 Sent. dist. 18 art. 2 ccl. 6]
- 92^v ... Respondendo igitur ad quaestionem cum quaeritur UTRUM per meritum oboedientiae Verbi incarnati etc. dico quod isti termini « fideles singuli » importare possunt quoslibet habentes

fidem sive nostrae legis sive alterius. Possunt etiam includere omnes nostrae legis fidem habentes sive fuerit huiusmodi fides informis sive formata. *Alio modo* sumuntur illi termini « fideles singuli » pro omnibus fidem <incarnationis> Christi *opere* seu fidem formatam habentibus... Si vero secundo modo sumuntur « fideles singuli » quaestio est dubitanda ut dicit *unus Doctor qui tractat istam quaestionem*. Ratio sua est quia nec per fidem ecclesiae nec per experientiam nec quovis alio modo nobis constat veritas [*that without Christ there is no redemption*] nec aliunde sumus ad illam obligati; ergo habetur propositum. *Dobelin*: Tamen videtur quod Apostolus determinat quaestionem quia dicit « Sicut in Adam... ita et in Christo omnes vivificabuntur »...

- 93r q. 36 UTRUM persona divina temporaliter incarnata ex unione duarum naturarum in ipsa debeat dici vere composita
[Ex *Hugolino* et *Simone de Cremona* O.E.S.A.]
- 93r ... [Nota marginalis] Ex tertio corollario sequitur quod impossibile est aliquam creatam bonitatem ad idem esse pervenire quale habuit suppositum infinitum, *CUIUS OPPOSITUM DIXIT BACCALARIUS PRAEDICATORUM IN SUO PRIMO PRINCIPIO*.
- 93r ... Christus in triduo non fuit homo ut dicit *Doctor Sollemnis* Quol. 1 q 3 — *Aegidius* tamen dicit quod fuit Christus...
- 93r ... Ideo illa *regula logicalis* quod ad « A non posse non esse » sequitur « A necesse esse » intelligenda est... Ratio autem... ut dicit *DOMINUS HUGOLINUS* [AD 1371] est...
- 93v ... Sed hic respondet *unus Doctor Anglicus* [*Ulcredus?*]... ponens pro conclusione quod *natura humana posset peccatore mortaliter stante unione hypostatica*. Ad probandum hic ponit *casum* quod natura ista in uno loco sit unita et in alio dimissa a Verbo. Modo dicit <Anglicus> quod in illo loco in quo non est unita Verbo, posset peccare et damnari. Secundo arguit sic: Naturam istam sustinere, et eam a peccato praeservare, sunt duo actus quorum unus potest esse sine alio... *Dobelin*: Sed oppositum huius est omnino tenendum.
- 94r *Secundus articulus* est de quaesito (an composita...)
Dubium: an umquam possit esse tanta unio alicuius quantae-cumque personae creatae vel perfectae creaturae purae ad aliam creaturam puram, quod illam possit sustentificare vel hypostatice unire. Respondeo <Dobelin> quod non...
Tertium corollarium est contra *Reverendum Patrem Magistrum Johannem Klenkok* quod proprie loquendo Virgo Maria non genuit aeternaliter
- 94r ... [*Many excerpts from Magister Bonsemblant* in *Vesperis suis*]:
- 94v ... *Una tamen opinio* dicit quod Christus factus est *aliquis* sed non *aliquid* [*from Hiltalingen*]
- 95r q. 37 Quarto circa incarnationem talem quaero quaestionem UTRUM tam bonum sit naturae humanae in Christo « Verbo aeterno uniri hypostatice » quam beatum est ei « ipso fruit beatifice »

- In ista materia ponit una opinio — et est ipsius *Halifax* — quod sine beatifica unione nulla creatura possit uniri Verbo... Et ex isto infert... Et ex isto infert... Et istius opinionis videtur *FUISSE MAGISTER JOHANNES KLENKOK* qui in suis *RESPONSIONIBUS in conclusione 2* ponit quod maxima temporalis gratia quam aliquis salvandus habuit, Christi meritum naturaliter praecessit... Respondendo ad quaestionem praemitto primo terminorum descriptiones et primo illius termini «naturae»... «humanae naturae»... «unio hypostatica»... Ex hoc sequuntur aliquae propositiones 1^a, 2^a, 3^a, 4^a
- 95^v ... Ex ista definitione sequitur quod divina persona non potest assumere naturam irrationalem in unitatem personae [*against Hiltalingen 3 Sent. q. 2*]
- 96^r q. 38 Quinto circa materiam incarnationis talis sit titulus [cf. q. 35 et q. 34] quaestionis UTRUM ad personandam utramque Christi naturam sola sufficiat personalitas increata. Quod non...
- 96^r ... Sed numquid una creatura rationalis potest aliam rationalem creaturam personare? Respondeo quod non... Sed *Magister Godfridus Herdeby* in *Quolibeto* suo ubi tractat ipsam videtur tenere quod sic; et hoc probat...
- 96^v [q. 38] UTRUM perseverantiae bonum sit temporale dei donum; quod sic
In oppositum potest argui per definitionem Tullii
Sed hic quaeritur Numquid aliquis sibi possit perseverantiam promereri. [*Two questions to fill out a blank space on f. 96v*]
- 97^r q. 39 Consequenter quaeritur circa Christi incarnationem et eius meritariam operationem UTRUM secundum rectam rationem nobis tantum vel amplius sit dolendum de primi hominis praevericatione quam est gaudendum de ipsius Christi redemptione
- 97^r Sed numquid si Christus interfectus non fuisset, morte naturali mortuus fuisset?
- 97^v Dubium: Utrum ad redimendum genus humanum requirebatur simpliciter bonum infinitum? Videtur quod non... In oppositum...
- 98^r q. 40 Quaeritur consequenter de notitia et scientia animae Christi UTRUM omnium cognoscibilium perfectam notitiam habere possit beata Christi anima
[cf. *Facinus de Ast 3 Sent. q. 9*]
- 98^v ... Quidam enim imaginantur humanam naturam secundum *speciem communem* habere quandam latitudinem possibilitatis ita quod in quolibet individuo — etiam in quacumque specie — potest semper produci nobilius et perfectius in illa specie. Et sic dicunt Verbum divinum assumpsisse naturam humanam altioris gradus in specie humana quam sit angelus in natura angelica. Exemplum *duae marchae argenti* sunt meliores quam unus denarius aureus quamvis quantumlibet parvum aurum sit simpliciter perfectius quantocumque argento...
- 99^r q. 41 Circa 27 et tres sequentes distinctiones Tertii Libri in qua *Magister* tractat de dilectione proximi quaero UTRUM ex praecepto

decalogi et lege naturali homo teneatur ad dilectionem inimici.
Arguitur quod non...

In oppositum... In ista quaestione et materia sunt duae opinio-
nes; una est *Magistri Ulcredi de Dunelmino*, alia *Magistri Jo-*
hannis Klenkok et una contradicit alteri. Et motiva utriusque
opinionis sunt bona. Ideo rationes utriusque tangam *secundum*
quod eas ponit Magister Johannes Klenkok in quaestione super
Epistolam Johannis ubi istam materiam disputat. [septem ratio-
nes Ulcredi:]

- 99r Et est opinio prima Magistri scil. Ulcredi ista quod...
1. In praecepto dato de diligendo proximo nullus excipitur quantum ad proximi nominationem, ergo similiter nullus excipitur quantum ad dilectionis obligationem...
 2. Nullum beneficium potest tantum hominem obligare quantum vel sicut naturae conformitas ipsum obligat ad dilectionem. ergo plus tenetur homo ratione naturae diligere quam ratione beneficii. Sed de lege naturae est ut homo diligit beneficientem sibi; hoc enim iudicium rationis dictat invariabile. Ergo plus de obligatione naturae... quia dato opposito sequeretur quod homo in casu plus teneretur diligere brutum quam hominem quod est falsum.
 3. Sic teneor me diligere de lege naturae quod propter nullam rem deobligari possum ad diligendum me ipsum, ergo sic de proximo... quia praecipitur « Diliges proximum sicut te ipsum ».
 4. Augustinus ep. 32 ad Bonifatium exponit illud praeceptum « Diliges proximum tuum sicut te ipsum ». Dicit Augustinus quod ibi attenditur propinquitas *non sanguinis sed rationis*. Sed propter inimicitiam illa non tollitur cum illa sit ex natura; ergo cum inimicitia movet adhuc propinquitas rationis...
 5. Homo naturaliter est animal politicum et civile ut patet 1 Politicorum; ergo naturaliter homo diligit politiam et per consequens proximum.
 6. Dilectio proximi est homini ab intrinseco, ergo est de lege naturae. ...
 7. Omne bonum naturae naturaliter est diligibile et de lege naturae Sed inimicus quantumcumque sit inimicus est tale bonum; ergo etc. Antecedens probatur per illud 1 Ethicorum « Omnia bonum appetunt et ratione illius agunt » [*Klenkok, on the other hand, formulates 7 opposite reasons:*]
- 99v ... Antequam respondebo ad quaestionem praemitto <duo dubia>
1. Supposito quod ex lege teneamur diligere inimicum. UTRUM amplius teneamur ad hoc in nova lege quam in veteri
 2. UTRUM peccatores diligant seipsos: *S. Thomas II-II q. 25 art. 7 [Long treatise on «amicitia»]*
- 99v ... Ad quaestionem respondendo praemitto quod ille terminus « lex naturae » multipliciter accipitur [*Much legal material!*]
- 100r ... Ad argumenta *Magistri Ulcredi* quae videntur probare quod diligere inimicum sit de lege immutabili naturae...
- 101r q. 42 Post praedicta quaeritur UTRUM Christus secundum humani-

- tatem habuerit perfectum dominium omnium creatorum. Et arguit quod [*from Klenkok's discussion with Ulcredus*]
- 102^r q. 43 Circa 23 distinctionem in qua Magister incipit tractare de virtutibus theologis scil. fide, spe et caritate, quaero talem quaestionem UTRUM quilibet fidelis pro salute aeterna adipiscenda teneatur credere quod verum sit quicquid credit ecclesia [*against q. 1 of Ulcredus; Facimus 3 Sent. q. 18*]
- 102^v ... Sicut magis dixi <ego Dobelin> de hoc in quaestione *PRINCIPII PRIMI ET SUI ANNEXIS* ...
... Ad argumenta *Monachi Nigri* <Ulcredi>...
- 103^r q. 44 Circa materiam Libri Tertii et distinctionem 37 de praeceptis et dispensatione quaero pro quaestione(!) UTRUM possit fieri dispensatio circa ius divinum et naturale et cuiuslibet caeremonialis statuti «in mortis necessitate». Arguitur quod sic... In oppositum... Praemitto hic primo quod dispensatio est legitima iuris relaxatio... 2° praemitto quod quattuor genera sunt nos obligantium, videlicet primae necessitatis, secundae necessitatis, tertiae necessitatis, et quartae necessitatis... Hiis praemissis pono aliquas conclusiones
?[*from Klenkok*]
- 104^r q. 45 UTRUM ex lege naturali homo teneatur ad consilia evangelica et praecepta decalogi. Arguitur quod non...
In ista quaestione praemitto quod quaedam est lex naturalis, quaedam positiva, et quaedam divina... (Septem conclusiones)
?[*from Klenkok*]
- 105^r q. 46 Circa materiam de praeceptis quaero consequenter UTRUM praeceptum divinae obligationis obliget aequaliter bonum et malum ad certum gradum virtuosae operationis. Arguitur quod sic... Respondeo; ad quaestionem istam nunc sciendum quod «praeceptum» accipitur multipliciter... «opus indifferens» potest sumi dupliciter [*Many ideas similar to Ulcredus' and other casuists*]
- 105^v ... Sed numquid amplius diligendus est deus et proximus propter beneficium? Respondeo et dico quod ly «propter» aliquando notat... Dicit tamen *Climenton* <Chillington> quod illa dilectio qua diligimus deum super omnia «propter» beneficium est *USUS!* ... *Ego tamen dico* quod illa dilectio nullo modo est *USUS*
- 105^v ... UTRUM magis perfectus magis teneatur diligere deum, quam minus perfectus? Dico quod sic...
- 106^r ... Ista videtur sententia *Hieronimi in epistula fidei* [cf. *Dobelin* q. 34] et ponitur, in *Decretis* [= *Libellus fidei PELAGII PL 45: 1718*] ubi dicit Exsecramus blasphemiam illorum qui dicunt hominem peccatum vitare non posse...
- 106^r ... Quilibet tenetur scire de quolibet mortali quod sit mortale... patet in subtilissimis laqueis usurae et etiam simoniae de quibus *maximi Magistri* <*Klenkok!*> dubitant; ergo non quilibet laicus potest scire de quolibet mortali quod sit mortale, ex quo Magistri dubitant... [*Two thirds of folium blank*]
- 106^v q. 47 Circa *paenultimam* distinctionem Tertii Libri <*dist. 39!*> talem

- quaero quaestionem UTRUM coactum iuramentum a quolibet sit observandum
[*from Klenkok!*]
- 107^r q. 48 Circa 23 distinctionem Tertii Libri in qua Magister tractat *de fide* talem moveo quaestionem UTRUM veritas christianae fidei per rationes fortiores quam eius oppositum indagazione humani ingenii possit ostendi [*This last question is a later addition written by a speedier hand of Dobelin*]
- 107^v ... Secundum corollarium est quod infero contra *Magistrum Hugolinum et Magistrum Bonsemlantem* in Primo Principio suo ccl. 1 quod philosophi in lumine naturali ad aliquam veritatem... per suum ingenium et intellectum pervenerunt
- 108^r ... Solus ritus christianorum inter omnes ritus usque nunc revelatos quorum notitiam accepimus, est sufficiens et perfectus... Item secta *Mahometi* ponit peccatum licere... ut patet in *Alcorano*
- 108^v ... *Holcot* non improbat sufficienter nec debite quod in potestate hominis sit libere credere ...
- 109^r *Secundus articulus* est de ignorantia veritatis fidei, an hominem excuset a peccato... [non excusat a toto = *formula of Klenkok* + Lomb. 4 Sent. dist. 30]
- 109^v ... Eiusdem opinionis videtur fuisse *Doctor Profundus* in Summa sua lib. 1 cap. 1 corollario 23 dicens quod iustus deus in tali casu hominem non derelinqueret si faceret quod in se esset
- 109^v ... Contra illam opinionem arguit *Magister Johannes Klenkok* sic in Quaestionibus super Secundo Sententiarum quaest. ultima
- 110^r ... Ex praedictis sequitur quod *Holcot* male concedit quod propter ignorantiam invincibilem aliquis licite possit adorare diabolum et eum super omnia diligere
- 110^v ... Unde *Auctor De fide et legibus* lib. 1 cap. 2 dicit quod *septem* sunt causae quae avertant et a vera lege et fide faciunt errare ...
- 110^v *Tertius articulus*... nunc decertandum(!) est de lege divina et naturali, an talis lex sit homini ad salutem sufficiens et necessaria.
- 111^r ... Ex hoc sequitur quod quidquid iustum est secundum legem inferiorem, est iustum secundum legem superiorem et non econtra contra *Magistrum Johannem de Basilea* [*who disagrees with Johannes Klenkok*]

QUARTUS LIBER SENTENTIARUM

- 113^r q. 49 Circa Quartum Lib. Sententiarum et singulariter circa 18 et 19 distinctiones eiusdem libri quaero talem quaestionem UTRUM auctoritas a peccatis absolvendi in omnibus sacerdotibus sit aequalis. [*from Klenkok*]
- 113^v ... Ex hoc infero quod iustificare peccatores praecedit iustificationem sacramentalem et non econverso. Unde opinionem oppositam *Bradwardin* velut Pelagianam merito reprehendit lib. 1 c. 38 Summae suae

- 114r ... Istius opinionis in toto est *Speculator* videlicet *Wilhelmus Durandi* in *Repertorio suo* cap. De paenitentia et remissione
<Guill. Durantis *Repertorium sive Breviarium Aureum* cf. Vat. lat. Burgh. MS 239; MS 271; ed. saepe, ut Parisiis 1519
- 114r ... Pro parte etiam istius opinionis est *S. Thomas* Super Secundo dist. 8 dicit ante absolutionem iam iustificatum ...
- 114r ... Sed hanc opinionem Magistri conatur *Scotus* ibidem improbare
- 114r ... Istam opinionem *Scoti* credo falsam et Magistri veram ...
- 114r ... Notant *Johannes Andreae et Raymundus* in *Summa sua* quod tam a maiore quam a minore excommunicatione non reservata a canone potest sacerdos parochialis absolvere
- 114v ... [*Many sources from Canon Law and Civil Law*]
... Item hanc conclusionem tenet in forma *Armacanus* 2 libro De quaestionibus Armenorum ...
qui primus parochias divisit
- 115r Sed numquid sacerdos cooperatur ad culpae remissionem?
Alibi tractabitur!
- 115v UTRUM teneatur confiteri de peccatis venialibus? Arguitur quod non
- 115v ... Sed *Scotus* dicit quod mortale est quod est contra praeceptum, et veniale contra consilium ... Respondendo ergo ad difficultatem dico quod peccatum veniale est inordinata delectatio vel dolor in re vel de re licita, ubi nullus error eorum quae ad salutem pertinent, adiungitur; et deus sic pro fundamento in corde tenetur quod ubi reducitur sic delectanti vel dolenti ad memoriam, quamcumque delectationem dimitteret quam in aliquo deo displiceret
[*Definition is taken from Klenkok*]
- 116r q. 50 Circa 17 et 18 distinctiones Quarti Libri quaeritur UTRUM Fratribus secundum tenorem Constitutionis Super Cathedram praesentati subditi curatorum libere et licite confiteri valeant absque curatorum licentia speciali
[*Many and numerous sources from both Civil and Canon Law*]
- 116r ... Probatur quaestio per Constitutionem Vas electionis quae damnat errorem *Johannis de Polliaco* Magistri in theologia
- 117r ... *Johannes Andreae* ... *Dominus Paulus de Leazaris* ... *Johannes Monachus* in Secundo Apparatu ... *Glossa Bernardi* ... *Concilium Viennense* ...
- 118r ... *Archidiaconus* in Apparatu ... *Hostiensis* ... *Papa Alexander* ...
- 119r ... Utrum eadem Decretalis de Fratribus Augustiniensibus et Carmelitis sit intelligenda? Respondetur breviter quod sic ut patet Extravagante PP. *Johannis XXII* quae incipit *Frequentes*
- 119r *Secundus articulus*. An statim postquam aliquis mortaliter peccavit, habita opportunitate sacerdotis, confiteri teneatur? Et videtur quod sic
- 119r ... *Johannes Monachus* in Apparatu Secundo ... *Hostiensis* ...
- 119v ... *Hugo de S. Victore* lib. 4 De sacramentis parte 13 cap. 8 et 9 ... et sequaces sui ...
- 120r ... Si aliquis actus <vel> *pura attritio* sine gratia meretur remissionem paenae aeternae sicut opinatur *Scotus*, super Quarto

- Sententiarum dist. 14 sequeretur ... Ergo ad attritionem talem gratia requirebatur quam negat *Scotus* ... In ista materia sequor Magistrum et Thomam Bradwardin; in 1° libro suo corollario 38 hanc opinionem *Scoti PELAGIANAM* asserens ... Contra istam opinionem arguunt Reverendi Doctores ordinis nostri Magister Johannes Klenkok *PIAE MEMORIAE QUEM SEQUOR* et *Magister Gregorius de Arimino*
- 120^v *Tertius articulus*. De conditionibus requisitis ad confessionem his versibus:
- Sit simplex humilis confessio vera fidelis
Atque frequens avida discreta libens verecunda
Integra secreta lacrimalis accelerata
Fortis et accusans et sit parere parata
- 122^r q. 51 Circa distinctionem 49 et 50 Quarti Libri ubi Magister tractat de beatitudine honorum et de paena malorum quaero talem quaestionem UTRUM commensuratio praemii ad meritum et paenarum ad peccata sit a deo iuste ordinata
- 122^v ... ccl. 1^a Nulla dei punitio ut *pulchrificatio reordinativa* peccati, est recta ratione fugibilis
- 124^r EXPLICIT Lectura super Sententias fratris Angeli de Dobelin sacrae theologiae professoris minimi.

DAMASUS TRAPP, O. S. A.